

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ
2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	1. ЗДРАВИЈИ, КВАЛИТЕТНИЈИ И БЕЗБЕДНИЈИ ЖИВОТНИ ПРОСТОР ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.4.1. Примена интегрисаних мера прилагођавања на климатске промене и одрживог управљања еколошким ризицима и природним непогодама.
Назив пројекта	„Климатске промене су добре промене!“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Града Сомбора, и развој капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима, уз озелењавање територије Града, као и почетак реализације Акционог плана.
Кратак опис пројекта	<p>Важност климатских промена расте из године у годину. Утицај климатских промена на животну средину је све израженији, док су негативне последице природних непогода све веће. На овим просторима промене су највише присутне у повећању просечних сезонских температура и промени шаблона и интензитета падавина, што се огледа у екстремнијим сушама и поплавама. Штете, понајвише од суша и поплава, процењују се у стотинама милиона динара сваке године. У највећем броју случајева, највише су погођени сиромашнији делови популације. Природне непогоде успоравају економски развој, слабећи тако социјални капитал.</p> <p>Политика прилагођавања на климатске промене једна је од најважнијих политика животне средине ЕУ. Један од приоритета Дунавске стратегије унутар стуба заштита животне средине је управљање еколошким ризицима. Еколошки ризици су директна претња по здравље људи и квалитет животног простора. Елементарне непогоде су релативно ретке, али се дуго памте по својим социјалним, здравственим, материјалним и еколошким последицама.</p> <p>Приобаље Дунава је изузетно осетљиво подручје, високе изложености и велике фрагилности акватичних и терестичних екосистема. Последице климатских промена у годинама које долазе не смеју се олако схватити.</p> <p>Град Сомбор нема Акциони план прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима, нити су институционални и секторски капацитети довољно развијени за овај изазов у будућности.</p> <p>Специфичност пројекта се види у томе што ће Акциони план садржати значајан број неинвестиционих мера (те немогућност инвестиционих радова неће бити препрека његове реализације), као и у томе што ће компоненте Акционог плана представљати не само инструменте заштите, већ и инструменте локалног хуманог, инфраструктурног и економског развоја.</p> <p>Део пројекта биће озелењавање територије Града. Озелењавање има бројне еколошке, социјалне и економске позитивне ефекте на здравље, квалитет и безбедност локалног</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>животног простора: ублажава све интензивнија испољавања климатских промена, уклања полутанте из ваздуха, штити од последица природних непогода, чува биодиверзитет и његова станишта, штеди енергију, повећава вредност земљишта, избалансиран однос природе и друштва, итд. Посебно је важно истаћи позитивне утицаје озелењавања – вегетацијског оживљавања (зелених коридора, буфер зона) по заштиту изворишта пијаће воде, здравље људи, смањење утицаја „топлотних острва“, ремедијацију деградираног простора, пољопривреду, инфраструктуру, развој еко-туризма, итд.</p> <p>Овај пројекат би се надовезао на документ „Процена угрожености територије Града Сомбора од елементарних непогода и других несрећа“ из 2010. године, а потпуно је компатибилан са мером 2.9 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020, и пружа прилику за интеррегионалну и прекограничну пројектну сарадњу.</p>
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Универзитет у Новом Саду, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, ЈП Воде Војводине, ЈП Војводинашуме, Републички хидрометеоролошки завод
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање методологије рада. - Формирање стручно-радних група. - Активности у вези са израдом Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима. - Активности у вези са развојем капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. - Укључивање локалне заједнице. - Представљање Акционог плана широј јавности. - Усвајање Акционог плана. - Реализација програма са школама „Еколошки отисак“. - Активности у вези са озелењавањем. - Активности у вези са реализацијом Акционог плана. - Пилот пројекти. - Активности у вези са увођењем система управљања променама у локалну самоуправу. - Активности у вези са укључивањем компоненти и приоритета Оквирне конвенције УН о промени климе у локалне секторске политике.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	<p>2014-2016.</p> <p>Фаза 1 – година 2014: Израда Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Града Сомбора.</p> <p>Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности; реализација Акционог плана.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Потребни ресурси	<p>Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Акционог плана. Ресурси за озелењавање. Ресурси за развој капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. Ресурси за пилот пројекте. Ресурси за програме са школама. Ресурси за имплементацију система за управљање променама у локалну самоуправу.</p>
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	<p>Износ средстава: 20.000.000,00 РСД Фаза 1: 1.000.000,00 РСД Фаза 2: 19.000.000,00 РСД</p> <p>Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).</p> <p>Извесност добијања средстава: велика</p>
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Израђен и делимично реализован Акциони план прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима. - Побољшани капацитети локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. - Остварено учешће целе локалне заједнице. - Повећање површина под зеленилом. - Унапређено знање локалног становништва о климатским променама и еколошким ризицима. - Реализовани пилот пројекти. - Повећана безбедност локалног животног простора. - Спроведени програми са школама. - Уведен систем управљања променама у локалну самоуправу. - Смањени извори еколошких ризика. - Покренута иницијатива за прекогранични тематски пројекат. - Приоритети Оквирне конвенције УН о промени климе укључени у локалне секторске политике.
Индикатори	<p>Квалитет Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Квалитет реализације Акционог плана. Побољшаност капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. Учешће целе локалне заједнице. Процент површине под зеленилом/квалитет и број засађених заштитних и ваншумских засада. Унапређеност знања локалног становништва о климатским променама, еколошким ризицима и природним непогодама. Успешност пилот пројеката. Интеграција система за управљање променама у локалну самоуправу.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>Безбедност локалног животног простора. Оствареност иницијативе за прекогранични тематски пројекат. Заступљеност компоненти и приоритета Оквирне конвенције УН о промени климе у локалним секторским политикама.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре. Незаинтересованост локалне заједнице.</p>
Евалуација	<p>Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	2. РАЗВОЈ ЗЕЛЕНЕ ЦИРКУЛАРНЕ ЕКОНОМИЈЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	2.1.1. Развој модела зелене економије
Назив пројекта	Развој локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва
Циљ пројекта	Циљ пројекта је подстицање развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора.
Кратак опис пројекта	<p>Зелена економија је једна од најбрже растућих области економије у Европи. Бројни разлози за то долазе из сета мера поштовања начела одрживог развоја. Предности по животну средину и квалитет живота људи су још бројније.</p> <p>Интензитет привреде Града Сомбора, окружен природним спецификумом простора, ствара одличне предуслове за развој локалне економије на принципима одрживог развоја. Концепт зелене економије не само што намеће мудро коришћење локалних ресурса, већ пружа социо-економске алате инклузивног раста локалне заједнице.</p> <p>С обзиром да зелена економија умрежава пољопривреду, производњу хране, руралну економију, економију отпада, привреду, туризам, друштвена одговорност локалне самоуправе би у највећем дошла до изражаја управо у подстицају предузетништва, запошљавања и samozapoшљавања у домену послова животне средине.</p> <p>Послови животне средине су недовољно развијени код нас. Како имају капацитет да се боре против сиромаштва, а кроз побољшање социо-економског стања локалног становништва непосредно доприносе и заштити животне средине, њихов развој кроз локалне тржишне механизме је обавеза.</p> <p>Инвестирање у моделе зелене економије је инвестиција не само у очување природног хабитата и биолошке основице локалних ресурса (преко смањења притисака на природне ресурсе), већ и у позитивну промену животних услова тешко запошљивог становништва, које због постојећих навика не води рачуна о животној средини. Управо стога је посебна димензија овог пројекта заштита животне средине кроз развој тржишних алата зелене економије за део становништва којег чине социјално угрожени, маргинализоване групе, особе са инвалидитетом, старији људи у руралним срединама, жене и млади.</p> <p>Коначно, развој зелене економије је неопходан за Град Сомбор и због надолазећих промена тиме што ће се највећи део територије Града Сомбора наћи у границама будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“.</p> <p>Развој зелене економије и послова животне средине ће садржати алате и активности усмерене ка изради акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020, а његовим остваривањем и ка: стварању подстицајног</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>амбијента за развој зеленог тржишта, подршци инклузивном расту локалне заједнице и одрживом запошљавању, јачању социјалног капитала Града Сомбора, афирмацији циркуларне економије, чистијој производњи, стварању подстицајног амбијента за интерсекторско повезивање и оснивање зелених кластера, промоцији тражње зелених производа и услуга, одрживом управљању природним капиталом, заштити животне средине, итд. Развој зелених производа може бити увод у зачетак концепта етичке трговине.</p> <p>Такође, овај пројекат би промовисао општинско-кооперативни програм афирмације привредне апсорпције зелених технологија и даљи развој индустријске екологије „Sombor BAT“.</p> <p>Додата вредност овог пројекта почива на повезаности пројектних активности са 1, 2. и 3. приоритетом Програма развоја АП Војводине 2014-2020, те је процена а ће резултати пројекта имати позитиван ефекат у бројним компонентама Стратегије локалног одрживог развоја Града Сомбора.</p> <p>Коначно, овако постављен овај пројекат отвара прилику за бројне тематске интеррегионалне заједничке иницијативе.</p>
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	<p>Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, Канцеларија за младе, РАГС, Центар за социјални рад, јавна предузећа, задруге, пољопривредна газдинства</p> <p>Регионална развојна агенција Бачка</p> <p>Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова</p>
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Утврђивање стандарда за израду Акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020. - Формирање стручних тимова. - Активности у вези са израдом Акционог плана. - Укључивање локалне заједнице. - Усвајање акционог плана. - Промоција Акционог плана заинтересованим странама. - Едукација доносилаца одлука, циљних група и стејкхолдера. - Пилот пројекти. - Израда Приручника за секторске зелене економије. - Изналажење општинских подстицајних мера развоју тржишта зелене економије. - Стварање мреже првих зелених производа и услуга Града Сомбора. - Израда Акционог плана „Економија без отпада – Сомбор без отпада“ (промоција и подстицај циркуларне економије = економије без отпада). - Активности у вези са развојем зеленог предузетништва код младих кроз програм „Екологија, Економија, Е, шта чекаш!“ - Израда интерактивног предметног интернет сајта. - Оснивање локалног фонда за подршку иницијативама зелене економије.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<ul style="list-style-type: none"> - Менторинг програм пилот пројеката. - Организовање годишњих сајмова зелене економије Града Сомбора. - Дефинисање даљих активности у вези са реализацијом пројеката из Акционог плана. - Реализација пројеката.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	<p>2014-2016.</p> <p>Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора.</p> <p>Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.</p>
Потребни ресурси	<p>Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана.</p> <p>Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде Акционог плана.</p> <p>Ресурси за едукацију доносилаца одлука, циљних група и стејхолдера.</p> <p>Ресурси за промоцију Акционог плана заинтересованим странама.</p> <p>Ресурси за пилот пројекте.</p> <p>Ресурси за израду, промоцију и дистрибуцију Приручника за секторске зелене политике.</p> <p>Ресурси за реализацију програма развоја зеленог предузетништва младих.</p> <p>Ресурси за израду и реализацију Акционог плана промоције и подстицаја циркуларне економије „Економија без отпада – Сомбор без отпада“.</p> <p>Ресурси за оснивање локалног фонда за подршку иницијативама зелене економије.</p> <p>Ресурси за покретање мреже првих зелених производа и услуга Града Сомбора.</p> <p>Ресурси за израду интерактивног интернет сајта.</p> <p>Ресурси за организовање годишњих сајмова зелене економије.</p> <p>Ресурси за менторинг програм пилот пројеката.</p>
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	<p>Износ средстава: 30.000.000,00 РСД</p> <p>Фаза 1: 1.000.000,00 РСД</p> <p>Фаза 2: 29.000.000,00 РСД</p>
	<p>Извори финансирања:</p> <p>Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).</p>
	<p>Извесност добијања средстава: средња</p>
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Урађен и усвојен Локални акциони план развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020. - Обезбеђено учешће целе локалне заједнице. - Реализовани пилот пројекти. - Покренут интерактивни интернет сајт. - Успешно реализована едукација доносилаца одлука, циљних

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>група и стејхолдера.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Израђен, промовисан и дистрибуиран Приручник за секторске зелене економије. - Пружена системска и планска подршка инклузивном расту локалне заједнице. - Афирмисан концепт економије без отпада. - Подстакнут амбијент за интерсекторско повезивање. - Промовисана одржива производња и потрошња. - Створена и промовисана мрежа првих зелених производа и услуга Града Сомбора. - Реализован програм развоја зеленог предузетништва младих. - Основан локални Фонд за подршку иницијативама зелене економије. - Повећана запошљивост у сектору послова животне средине. - Створена социјално-економска основа за имплементацију даљих активности из Акционог плана.
Индикатори	<p>Квалитет Акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва.</p> <p>Успешност реализованости пилот пројеката.</p> <p>Перцепција циљних група о успостављању локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва.</p> <p>Квалитет и број Приручника за секторске зелене политике.</p> <p>Квалитет едукације и број учесника.</p> <p>Број иновативних тржишних механизма у вези са подстицајем развоја зелене економије.</p> <p>Број започетих пројеката и послова из домена зелене економије.</p> <p>Број новоотворених радних места у сфери зелене економије.</p> <p>Број самозапослених у области зелене економије.</p> <p>Промене у количини неискоришћеног отпада.</p> <p>Повећање тражње за зеленим производима, услугама и знањем.</p> <p>Досег створене мреже првих зелених производа и услуга.</p> <p>Успешност годишњих сајмова зелене економије Града Сомбора.</p> <p>Утицај на животну средину.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава.</p> <p>Незаинтересованост учесника, циљних група, стејхолдера.</p> <p>Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре.</p> <p>Немотивисаност локалног бизнис сектора.</p>
Евалуација	<p>Према фазама (<i>on-going</i>) у процесу реализације пројекта.</p> <p><i>Ex-ante</i>, <i>Interim</i>, <i>Ex-post</i> евалуација.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	3. РАЗВОЈ РЕСУРСНО ЕФИКАСНОГ ГРАДА СОМБОРА
Мера	3.1.2. Подстицање повећања употребе обновљивих извора енергије за 20% у укупној потрошњи енергије, повећања енергетске ефикасности за 20% и смањење емисија гасова стаклене баште за 20%.
Назив пројекта	„20-20-20 за Сомбор“
Циљ пројекта	Циљ пројекта „20-20-20 за Сомбор“ је подршка развоју ресурсно ефикасне локалне заједнице кроз подстицање повећања употребе обновљивих извора (ОИЕ) енергије за 20% у укупној потрошњи енергије, повећања енергетске ефикасности за 20% и смањење емисија гасова стаклене баште за 20%.
Кратак опис пројекта	<p>Достизање ефикасности у коришћењу ресурса један је од најважнијих стратешких задатака сваке локалне заједнице, која жели, између осталих циљева, да временом смањује директну зависност од спољних фактора у смислу расположивости и експлоатације ресурса. То захтева ефективност у одабиру инструмената развоја и модела коришћења природних, обновљивих и необновљивих ресурса.</p> <p>Политика ЕУ о коришћењу ресурса, пре свега енергетских, названа „20-20-20“ представља водилу у креирању и спровођењу овог пројекта.</p> <p>Овај пројекат је у целости усаглашен са стратешким документима, акционим плановима и политикама виших инстанци и прати пут енергетског развоја АП Војводине, као непосредног окружења.</p> <p>„20-20-20 за Сомбор“ има за циљ стварање услова за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије на територији општине за 20%, и унапређење енергетске ефикасности за 20%, при чему као нулту годину узима 2013. Ова два 20-20 би требало да доведу последично и до трећег 20, а то је умањење емисије гасова стаклене баште за 20%, као допринос локалне заједнице глобалним напорима на овом пољу.</p> <p>Такође, у фокус ставља одрживо управљање свим локалним природним ресурсима, смањење броја неискоришћених енергетских ресурса уз очување вредности животне средине, а посебно (и кроз пилот пројекте):</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстицање развоја енергетски одрживих фарми, - побољшање енергетских перформанси јавне инфраструктуре, - развој локалног тржишта биомасе (и кроз изградњу јавног складишта), - стварање услова за експлоатацију обновљивих извора енергије, - подстицање интегрисане производње хране и енергије <i>in-situ</i>, - афирмација еколошко-енергетског менаџмента у управљању фармама, узгоју и држању животиња, - подршка развоју самоодрживих, енергетско-ефикасних, зелених објеката,

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>- подстицање поновног искоришћења отпада и развој услова за успостављање биогазних система за искоришћење отпада са фарми као енергента, - афирмација оснивања енерго кластера, итд. Додата вредност овог пројекта замишљена је у настојању да он буде основа за развој и примену ресурсно ефикасних решења: еколошко – енергетске иновације и зелене технологије, и напослетку повећање енергетске безбедности и независности локалне заједнице. Пројекат је целовито компатибилан са мером 3.7 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020.</p>
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС, јавна предузећа, пољопривредна газдинства, задруге Регионална развојна агенција Бачка Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине Универзитет у Новом Саду
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Утврђивање методологије рада. - Формирање стручних тимова. - Активности у вези са израдом, промоцијом и реализацијом Акционог плана за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије. - Активности у вези са израдом, промоцијом и реализацијом Акционог плана за подстицање побољшања енергетске ефикасности. - Активности у вези са истраживањем квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса на територији Града Сомбора и израдом и реализацијом препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. - Тренинг-едукација стејхолдера, трансфер <i>know-how</i>. - Пилот пројекти. - Израда, промоција и дистрибуција Приручника добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. - Оснивање локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. - Активности у вези са стварањем услова за експлоатацију ОИЕ. - Израда пројектно-техничке документације јавног складишта за биомасу. - Израда интерактивног тематског сајта.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије и Акционог

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	плана побољшања енергетске ефикасности Града Сомбора. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију акционих планова. Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде, промоције и реализације акционих планова. Ресурси за обављање истраживања квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. Ресурси потребни за израду и промоцију препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. Ресурси потребни за израду, промоцију и дистрибуцију Приручника добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. Ресурси потребни за израду и реализацију пилот пројекта. Ресурси потребни за оснивање локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. Ресурси потребни за тренинг-едукацију стејхолдера. Ресурси потребни за израду тематског сајта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 35.000.000,00 РСД Фаза 1: 2.000.000 РСД Фаза 2: 33.000.000 РСД
	Извори финансирања: Буџет града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Израђен и почетно реализован Акциони план за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије на територији Града Сомбора. - Израђен и почетно реализован Акциони план за подстицање побољшања енергетске ефикасности. - Сprovedено истраживање квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. - Издате препоруке за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. - Реализовани пилот пројекти. - Урађен и дистрибуиран Приручник добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. - Основан локални фонд за подршку пројектима енергетске ефикасности. - Створени услови за развој експлоатације ОИЕ. - Оснажени хумани и технички капацитети за развој ресурсно ефикасне локалне заједнице. - Отворен тематски сајт.
Индикатори	Квалитет акционог плана за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије на територији Града Сомбора. Остварени резултати акционог плана. Квалитет акционог плана за подстицање побољшања енергетске ефикасности Града Сомбора.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>Остварени резултати акционог плана. Квалитет истраживања квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. Квалитет и број препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. Параметри пилот пројеката. Квалитет Приручника добре праксе. Успешност оснивања и рада локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. Перцепција јавности енергетске ефикасности као алата за паметан раст локалне заједнице. Број обучених људи за примену ОИЕ и метода енергетске ефикасности. Број објеката и домаћинстава са оствареним позитивним резултатима енергетске ефикасности. Капацитет искоришћених обновљивих извора енергије. Број посета тематског сајта.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / градске инфраструктуре. Мањак свести о значају енергетске ефикасности. Незаинтересованост локалне заједнице.</p>
Евалуација	<i>Ex-ante, In-term, Ex-post.</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	4. ОЧУВАНOST ФУНКЦИЈА ЕКОСИСТЕМА ГРАДА СОМБОРА
Мера	4.1.1. Заштита, очување и унапређење свих функција локалних екосистема на начелима очуваности природног диверзитета и одрживог развоја.
Назив пројекта	„У сусрет УНЕСКО резервату биосфере Мура-Драва-Дунав“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда и почетак реализације мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. – са плановима одрживог управљања свим екосистемима на територији Града Сомбора.
Кратак опис пројекта	<p>Град Сомбор има веома повољне хидролошке карактеристике (Бачка регија је највеће европско међуречје у количини површинских вода) у чему се издвајају река Дунав са својим акватичним екосистемом и диверзитетом високе вредности, затим екосистемска и флористичка разноврсност водотока Мостонга и велика каналска мрежа. Специјални резерват природе „Горње Подунавље“ део је изузетно значајног шумског ресурса и шумског екосистема ретких шумских заједница и богатог биолошко – генетског фонда.</p> <p>Заступљеност комбинованих природно-руралних предела, слатине, меандри, депресије, додатно обогаћују географски положај Града Сомбора.</p> <p>Највећи део територије Града Сомбора се налази пред вратима будућег УНЕСКО прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“, чиме ће Сомбор постати интегрални део највећег европског природњачког и културног отвореног музеја.</p> <p>Сваки резерват природе испуњава три комплементарне функције: функцију заштите (обухвата очување генетских ресурса, врста, екосистема и предела), функцију развоја (односи се на омогућавање одрживог економског и друштвеног развоја) и функцију подршке (покрива демонстрационе пројекте, обуку и образовање из области животне средине, те истраживања у вези са локалним, националним и глобалним питањима заштите и одрживог развоја).</p> <p>Мултидисциплинарни програм заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора имаће улогу да предложеним активностима на краћи, средњи и дужи рок оствари одрживу равнотежу између често супростављених циљева: заштите биолошке разноврсности, очувања културних вредности и социо-економског развоја. Тако ће овај програм бити основа за пуну интеграцију очуваности функција екосистема у сва даља питања локалног одрживог руралног развоја, и то интелигентним умрежавањем еколошких, предеоних, културних и социо-економских елемената локалних</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>екосистема као алат локалног одрживог руралног развоја, интеграцијом циљева очувања функција локалних екосистема у едукативне програме, као и кроз остваривање локалних циљева програма „Натура 2000“.</p> <p>Посебна програмска и акциона пажња биће посвећена одрживом управљању свим екосистемима на територији Града у функцији заштите и унапређења природних добара и биолошке разноврсности.</p> <p>Заједно, програм и планови представљаће не само кохерентни алат за пуно очување свих функција локалних система, већ и основу за развој локалне мултифункционалне еколошке мреже и њено повезивање са домаћим и иностраним окружењем, а са сврхом одрживог развоја руралних области. Зато ће једна од специфичности овог пројекта бити рад на проналажењу алата за транзицију руралних средина Града Сомбора у еколошки одрживе средине – еко села.</p> <p>У оквиру пројекта, Канцеларија за локални економски развој Града Сомбора и РРА Бачка ће асистирати заинтересованим лицима у подношењу тематских пројектних предлога према (су)финансирању од стране Покрајине, Републике и/или ЕУ.</p> <p>Најзад, овај пројекат, који има за циљ, између осталог, да антиципира све надлазеће промене због проглашења резервата биосфере и да их стави у развојну функцију локалног окружења, пружа могућност крос-секторске прекограничне сарадње (нпр. са Националним парком „Дуна-Драва“ из Мађарске и Парком природе „Копачки рит“ из Хрватске), и у пуној сагласности је са циљем Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020: Унапређење одрживог развоја локалних заједница на границама заштићених подручја природе дунавске регије.</p>
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	<p>Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС, Туристичка организација, организације цивилног друштва</p> <p>Регионална развојна агенција Бачка</p> <p>Управитељ СРП „Горње Подунавље“</p> <p>Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине</p> <p>Покрајински завод за заштиту природе</p>
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Утврђивање методологије рада. - Формирање међу-секторских стручних тимова. - Активности у вези са израдом мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. - Активности у вези са израдом и промоцијом Збирке природног наслеђа Града Сомбора. - Активности у вези са израдом планова одрживог управљања свим утврђеним екосистемима Града Сомбора.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<ul style="list-style-type: none"> - Укључивање целокупне локалне заједнице. - Усвајање Програма и планова. - Активности у вези са мултидисциплинарном тренинг едукацијом циљних група и заинтересованих страна на тему: Резерват биосфере – природна шанса за Сомбор. - Израда предметног <i>web</i> сајта. - Пилот пројекти. - Развој модела већег укључивања локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. - Активности у вези са израдом, промоцијом и дистрибуцијом водича „Како живети са резерватом биосфере – транзиција ка еко селима“. - Израда пројеката из ЕУ програма <i>Натура 2000</i>: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. - Израда акционог плана управљања евидентираним мањим природним добрима (попут <i>Чонопљанског језера</i>). - Израда акционог плана одрживог управљања свог некоришћеног земљишта на територији Града Сомбора. - Израда акционог плана очувања биодиверзитета у насељеним местима. - Дефинисање активности у вези са реализацијом пројеката из Програма и планова. - Реализација одабраних пројеката.
<p>Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)</p>	<p>2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.</p>
<p>Потребни ресурси</p>	<p>Људски ресурси за израду Програма и планова, и почетак реализације Програма. Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Програма и планова. Ресурси за израду и промоцију Збирке природног наслеђа Града Сомбора. Ресурси за спровођење мултидисциплинарне тренинг едукације циљних група и заинтересованих страна. Ресурси за имплементацију пилот пројеката. Ресурси за развој модела укључивања локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. Ресурси за израду, промоцију и дистрибуцију Водича. Ресурси за израду предметног <i>web</i> сајта. Ресурси за израду пројеката из ЕУ програма <i>Натура 2000</i>: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. Ресурси за израду акционог плана управљања евидентираним мањим природним добрима (попут <i>Чонопљанског језера</i>). Ресурси за израду акционог плана одрживог управљања свог некоришћеног земљишта на територији Града Сомбора. Ресурси за израду акционог плана очувања биодиверзитета у</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	насељеним местима.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 25.000.000,00 РСД Фаза 1: 1.000.000,00 РСД Фаза 2: 24.000.000,00 РСД
	Извори финансирања: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Израђен мултидисциплинарни Програм заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. - Израђена и промовисана Збирка природног наслеђа Града Сомбора. - Израђени планови одрживог управљања свим екосистемима Града Сомбора. - Укљученост целокупне локалне заједнице. - Унапређен еколошки статус свих локалних екосистема. - Реализовани пилот пројекти. - Очуване функције локалних екосистема. - Повећан број заштићених подручја. - Израђен, промовисан и дистрибуиран Водич. - Осигуран развој биолошке разноврсности. - Повећано учешће локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. - Пуштен предметни <i>web</i> сајт. - Израђени пројекти из ЕУ програма Натура 2000: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. - Израђен акциони план управљања евидентираним мањим природним добрима (попут Чонопљанског језера). - Израђен акциони план одрживог управљања свог некоришћеног земљишта на територији Града Сомбора. - Израђен акциони план очувања биодиверзитета у насељеним местима. - Парцијална реализација планова.
Индикатори	<p>Квалитет и остваривост мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема.</p> <p>Квалитет и број планова одрживог управљања локалним екосистемима и свим неискоришћеним ресурсима.</p> <p>Очуваност функција локалних екосистема.</p> <p>Ниво учешћа локалне заједнице у управљању локалним екосистемима.</p> <p>Успешност реализације пилот пројекта.</p> <p>Квалитет израђеног и дистрибуираног Водича.</p> <p>Број заштићених подручја на територији Града Сомбора.</p> <p>Број и квалитет реализованих програмских активности и</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>планова.</p> <p>Очуваност биодиверзитета у насељеним местима.</p> <p>Број и квалитет предложених даљих пројеката који развијају функције резервата биосфере у области заштите, подршке и развоја.</p> <p>Број и квалитет израђених пројеката уз ЕУ програма Натура 2000.</p> <p>Јачина перцепције резервата биосфере и природног наслеђа Града као инструмената за локални одрживи рурални развој.</p> <p>Квалитет <i>web</i> сајта.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава.</p> <p>Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре.</p> <p>Незаинтересованост учесника, циљних група, стејхолдера, локалне заједнице.</p> <p>Слаби капацитети цивилног сектора.</p> <p>Изостанак перцепције резервата биосфере и природног наслеђа општине као инструмената за локални одрживи рурални развој.</p>
Евалуација	<p>Према фазама у процесу реализације пројекта.</p> <p><i>Ex-ante, In-term, Ex-post</i> евалуације.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	5. УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ И СЕКТОРСКИХ КАПАЦИТЕТА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ
Мера	5.1.1. Усвајање и реализација локалних програма и акционих планова за све области животне средине.
Назив пројекта	Локални еколошки акциони план и Програм одрживе енергије Града Сомбора 2015-2020.
Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда Локалног еколошког акционог плана и Програма одрживе енергије Града Сомбора за период 2015-2020, и почетак њихове реализације.
Кратак опис пројекта	<p>Град Сомбор нема основне елементе доброг управљања животном средином: Локални еколошки акциони план (ЛЕАП), нити Локални програм одрживе енергије (СЕАП – <i>енгл. Sustainable Energy Action Plan</i>).</p> <p>Ради се о документима који заједно представљају основ за све активности у области заштите животне средине и на пољу одрживе енергије, односно за иницирање, реализацију и мониторинг организованог, систематског и планског интегрисаног односа према свим компонентама животне средине и енергије.</p> <p>Важност локалног еколошког акционог плана и програма одрживе енергије се посебно огледа у томе што би они требало да буду активни инструмент директног повезивања ЕУ политика животне средине и одрживе енергије са општинским локалним развојем. Одржива енергија је најшири концепт бављења енергијом, који укључује обновљиве изворе енергије, енергетску ефикасност и енергетски менаџмент у јавном сектору.</p> <p>Самим тиме, израда ових докумената предуслов је и за унапређење локалних институционалних секторских <i>know-how</i>, техничких и финансијских капацитета у области заштите животне средине и енергетске ефикасности, а посебно за јачање партнерских односа и модела сарадње локалних субјеката у питањима животне средине.</p> <p>Локални еколошки акциони план и Локални програм одрживе енергије би се урадили за период 2015-2020. година (5-годишњи период ефективног и ефикасног стратешког планирања) и били би усаглашени првенствено са Седмим акционим планом ЕУ за животну средину и циљевима Повеље градоначелника у области одрживе енергије. Основа израде СЕАП-а био би документ „Енергетско планирање у општинама у Србији, демонстрациони пројекат – Општина Сомбор, план развоја енергетике и акциони план за штедњу енергије“ из 2006. Године. Један од задатака израде ових докумената јесте и креирање услова за успостављање одрживог управљања у области животне средине за наредни период. Такође, ЛЕАП и СЕАП функционишу и као директна и детаљна операционализација приоритетних циљева из Стратегије локалног одрживог развоја. Тако ће у практичном деловању ЛЕАП представљати оквир за остваривање приоритета број 1, 4 и 5, а СЕАП оквир за</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>испуњење приоритета број 2, 3 и 5 тематског дела Заштита животне средине и енергетска ефикасност Стратегије локалног одрживог развоја Града Сомбора.</p> <p>Стихијско пројектовање без стратешког планирања у форми мултидисциплинарног и међу-секторског приступа, на чему почивају ЛЕАП и СЕАП, било би супротно принципима одрживог развоја. Напослетку, како је износ дела ИПА помоћи Републици Србији у сфери заштите животне средине и енергетске ефикасности веома значајан, израда, усвајање и примена ових докумената се намеће као императив.</p> <p>Веома важан део ЛЕАП-а чини интегрални катастар загађених и контаминираних простора. Угроженост Града Сомбора долази, између осталог, и од постојања загађених и деградираних простора, и извора и узрока њихове загађености и деградираниости. Присутан је различит степен контаминације и деградације простора и његових основних компоненти: земљишта, воде, ваздуха, а последично и биодиверзитета.</p> <p>Не постоји катастар загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора (нулти ниво), нити планови (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора.</p> <p>Интегрални катастар деградираних простора и извора загађења је регистар информација и података о загађењу и загађивачима животне средине на једном подручју. Овај документ је базиран на принципима ПРТР протокола Архуске конвенције и хармонизован са одговарајућом законском регулативом ЕУ.</p> <p>Успостављањем интегралног катастра формирао би се географско-информациони систем емисије полутаната, генерисања отпада и загађења, и еколошког статуса свих реципијената таквих активности у животној средини. Као такав, и заједно са Локалним еколошким акционим планом, он представља основу изградње интегрисаног система мониторинга животне средине.</p> <p>Уједно, и што је важније, представља и основу за израду планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и деградираних простора, пре свега терестричних и акватичних екосистема. Ти планови садржаће решења контаминираних и деградираних простора, најбољом методом за сваки одређен простор. Као резултат, данас загађени, деградирани и некоришћени простори сутра би били употребљиви ресурси и природни капитал Града Сомбора унапређеног еколошког, економског и енергетског капацитета, и као такви са позитивним ефектом на здравље, квалитет и безбедност локалног животног простора.</p> <p>С обзиром да катастар одређује узрочно-последичне везе између загађивача, притисака на животну средину и контаминације природних ресурса, односно угрожавања здравља становништва, посебан значај овог пројекта огледа се у потенцијалу катастра и урађених планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације у смањењу и елиминацији негативних ефеката по животну средину од стране пољопривреде, саобраћаја, индустрије, привреде и комуналних</p>
--	--

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	активности, итд. Регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора овај пројекат добија и веома важну прогностичку ноту и одређује будући правац унапређења нивоа еколошке безбедности локалног животног простора. Пројекат је потпуно у сагласности са мерама 2.8 и 4.2 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС Регионална развојна агенција Бачка Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање методологије рада. - Формирање стручно-радних група. - Активности у вези са израдом Локалног еколошког акционог плана. - Активности у вези са израдом интегралног катастра загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора. - Активности у вези са израдом планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора на територији Града Сомбора. - Активности у вези са израдом Локалног програма одрживе енергије. - Активности укључивања локалне заједнице и стејхолдера. - Активности стручног и јавног представљања ЛЕАП-а и СЕАП-а заинтересованим странама и широј јавности. - Усвајање и медијско излагање ових докумената. - Дефинисање активности у вези са реализацијом првих одређених планова. - Реализација првих одређених планова.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – године 2014-2015: Израда Локалног еколошког акционог плана и Програма одрживе енергије; остале пројектне активности. Фаза 2 – године 2015-2016: Реализација првих одређених пројеката.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду ЛЕАП-а и СЕАП-а. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде Плана и Програма. Ресурси за реализацију првих одређених пројеката.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 3.000.000,00 РСД Фаза 1: 3.000.000,00 РСД Фаза 2: утврдити накнадно јер зависи од конкретних пројеката

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<p>Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).</p> <p>Извесност добијања средстава: велика</p>
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Израђен Локални еколошки акциони план 2015-2020. - Урађен Локални програм одрживе енергије 2015-2020. - Израђен интегрални катастар загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора. - Урађени планови (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора Града Сомбора. - Укљученост и упознатост локалне заједнице са Планом и Програмом. - Пуна подршка заинтересованих страна и шире јавности. - Побољшан положај животне средине и енергетске ефикасности у локалној друштвеној агенди. - Дефинисане активности реализације првих одабраних пројеката из Плана и Програма. - Реализовани први одређени пројекти. - Смањен број загађених и контаминираних простора.
Индикатори	<p>Квалитет ЛЕАП-а. Квалитет СЕАП-а. Квалитет израђеног Катастра. Квалитет и број урађених планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације. Квалитет и број предложених пројеката. Степен и модели укључености локалне заједнице у израду ових докумената. Успешност реализације првих одређених пројеката.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке општинске инфраструктуре. Незаинтересованост стејхолдера. Старе навике локалне заједнице.</p>
Евалуација	<p>Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Приоритет	5. УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ И СЕКТОРСКИХ КАПАЦИТЕТА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ
Мера	5.2.1. Развој хуманог капитала и образовања за одрживи развој Града Сомбора.
Назив пројекта	„Град Сомбор - зелена педагошка позорница“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је развој капацитета ученика и младих у Граду Сомбору за боље практиковање одрживог развоја, заштите животне средине и енергетске ефикасности, еко-инклузије и мултикултуралности.
Кратак опис пројекта	<p>Град Сомбор је мултикултурна заједница. На територији Града раде 24 основне школе, 6 средњих, 3 факултета. На крају УН декаде образовања о одрживом развоју, овај пројекат неформалним образовањем ђака и младих, кроз развој еколошке интелигенције, води ка већем вредновању животне средине, а управо различитост узима као фактор еколошко-социјалних иницијатива. Пројекат „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ састојаће се од 4 оригинална програма.</p> <p>Суштина пројекта је спој едукације, науке о животној средини, културе и инклузије у виду реализације јединственог пилот програма унапређења мултикултуралности и толеранције под називом „Дишемо исти ваздух, пијемо исту воду, једемо исту храну“, који ће активно укључивати младе у специфичне месечне еко-инклузивне теме, едукујући их у области заштите животне средине и енергетске ефикасности, уз пуну афирмацију мултикултурализма и толеранције.</p> <p>Практичност пројекта ће се огледати у осмишљавању и примени конкретних решења од стране учесника програма за одређене проблеме животне средине и енергетске неефикасности са фокусом на образовне институције на територији Града. То ће, између осталог, обезбедити пуну партиципацију циљних група, одрживост резултата дисеминације знања, и дати директан допринос ревитализацији и унапређењу школа и наставе, понајвише у руралним срединама.</p> <p>Такође, пројекат ће оригиналним еко-инклузивним стазама под заједничким називом „Слободно време је дар, буди одговоран!“ подстицати младе да слободно време проводе бавећи се животном средином и здравим животним навикама.</p> <p>Додата вредност пројекта је унапређења школа и наставе у руралним срединама под називом „Сеоске школе – чувари резервата биосфере“, као и рад са ученицима основних школа кроз програм „Зелена наука = супер наука за основце“.</p> <p>Пројекат је у пуном складу са Локалним акционим планом за младе Града Сомбора и са приоритетом број 2 Програма развоја АП Војводине 2014-2020, а ефекти очекиваних резултата ће се каузално-последично дисперзовати и на остале приоритете Стратегије одрживог развоја Града Сомбора.</p>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор / Педагошки факултет, остале образовне институције, Канцеларија за младе Регионална развојна агенција Бачка, Покрајински секретаријат за образовање, управу и националне мањине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину
Активности на пројекту	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање стандарда рада. - Израда Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ и његова 4 оригинална програма. - Укључивање локалне заједнице. - Представљање Акционог плана и програма широј јавности. - Усвајање Акционог плана и програма. - Активности у вези са реализацијом Акционог плана и програма. - Пилот пројекти учесника пројекта. - Менторинг пилот пројекта. - Презентација резултата пројекта.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	24 месеца Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ и његова 4 оригинална програма. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана и програма. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Акционог плана и програма. Ресурси за пилот пројекте учесника пројекта. Ресурси за презентацију резултата пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 9.000.000,00 РСД Фаза 1: 500.000,00 РСД Фаза 2: 8.500.000,00 РСД
	Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: средња
Очекивани резултати пројекта	<ul style="list-style-type: none"> - Израђен и у целости остварен Акциони план пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“. - Укључена целокупна локална заједница. - Постигнуто пуно разумевање концепта одрживог развоја код ученика и младих. - Пуна афирмисаност мултикултуралности и толеранције. - Повећано интересовање за бављењем животном средином и енергетском ефикасношћу од стране ученика и младих. - Успешно реализовани пилот пројекти учесника.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020.
 АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

	<ul style="list-style-type: none"> - Дат видљив допринос заштити животне средине од стране пројектних програма. - Оплемењен зелено-енерго-инклузивни школски простор. - Дат и мерљив допринос уважавању мултикултуралности и толеранције у Граду Сомбору.
Индикатори	<p>Квалитет и остваривост Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“.</p> <p>Ниво укључености локална заједница.</p> <p>Степен разумевања концепта одрживог развоја код ученика и младих.</p> <p>Ниво афирмисаности мултикултуралности и толеранције.</p> <p>Степен повећања интересовања за бављењем животном средином и енергетском ефикасношћу од стране ученика и младих.</p> <p>Успешност реализације пилот пројекти учесника.</p> <p>Видљивост доприноса заштити животне средине од стране пројектних програма.</p> <p>Оплемењеност школског простора у смислу заштите животне средине, енергетске ефикасности и инклузије.</p> <p>Мерљивост доприноса уважавању мултикултуралности и толеранције у Граду Сомбору.</p>
Процена ризика	<p>Недостатак финансијских средстава.</p> <p>Изостанак подршке републичке / покрајинске / градске инфраструктуре.</p>
Евалуација	<p>Према фазама у процесу реализације пројекта.</p> <p><i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.</p>